

Список використаної літератури

1. Баженов В.Г. Детерминация преступного поведения несовершеннолетних в условиях современного российского общества (криминологический анализ) / В.Г. Баженов. – СПб., 2002. – 187 с.
2. Електронний ресурс. Режим доступу <https://womanadvice.ru/vidy-adaptacii>.
3. Клейберг Ю.А. Социальные нормы и отклонения / Ю.А. Клейберг. – Кемерово, 2001. – 234 с.
4. Кондрашенко В.Т. Общая психотерапия / В.Т. Кондрашенко. – М., 2004. – 346 с.
5. Ровенчак О. Визначення та класифікації міграцій: наближення до операційних понять / О. Ровенчак // Політичний менеджмент. – 2006. – № 2 (17). – С. 127-139.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН
«АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» І «МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ» СТУДЕНТАМ АНГЛОМОВНОЇ
ФОРМИ НАВЧАННЯ

Керечанин І.В., Ковальчук Н.В., Гош В. Є.

Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»

Статтю присвячено використанню інтерактивного кейс-методу у вивченні студентами англomовної форми навчання дисциплін «Анатомія людини» і «Медична біологія». Обґрунтовується доцільність використання цього методу під час навчання студентів-медиків.

Ключові слова: кейс, інтерактивна методика, студент, анатомія, медична біологія.

The article deals with the use of the interactive teaching method «case study» in studying discipline «Human Anatomy» and «Medical Biology» by English medium students. Grounding the feasibility study by using this method for a medical student's study.

Keywords: case, interactive methodic, student, anatomy, medical biology.

Рівень сучасної медицини вимагає нових інтерактивних підходів до підготовки високопрофесійних медичних кадрів. Як відомо, дисципліни «Анатомія людини» і «Медична біологія» студент вивчає на перших курсах вищої медичної школи. Саме з перших курсів має бути використаний перехід від пасивних форм навчання до активних шляхом мотивації та стимуляції в першу чергу самостійної діяльності студента та активної діяльності під час практичних занять [1;8]. Розробка і використання новітніх інтерактивних методик викладання дисципліни сприяють підвищенню якості підготовки майбутнього лікаря, дають можливість викладачам краще керувати пізнавальною діяльністю студентів англomовної форми навчання в процесі навчання, а студентам працювати більш самостійно, за необхідності отримуючи консультативну допомогу викладачів, самим засвоювати матеріал під час роботи з рекомендованою основною і додатковою літературою [7]. Найважливіше і найважче завдання викладача – формувати і розвивати клінічне мислення майбутнього лікаря, що дозволить йому зайняти активну пізнавальну позицію, генерувати ідеї, обирати рішення. Клінічне мислення формується як здатність студента-медика виділяти головне, узагальнювати, визначати розбіжності, синтезувати інформацію, яку він отримав самостійно, що, безперечно, допоможе в майбутній діяльності [4].

Якість навчально-виховної діяльності закладу вищої освіти залежить від кожного викладача, від його теоретичної та практичної підготовки і педагогічної майстерності, прагнення до нових підходів у викладанні дисципліни [7]. На сучасному етапі професійної медичної освіти збільшуються обсяг і складність програм, прискорюються темпи навчання, змінюються освітні технології. Тому важливо застосовувати такі форми і методи, які б забезпечили високу пізнавальну активність студентів і дали можливість підвищити рівень їхніх знань і вмінь [6]. Підвищення якості, ефективності навчання студентів прямо залежить від умілого підбору і використання різноманітних, найбільш адекватних тематиці та ситуації інтерактивних технологій навчання, а також від активізації суб'єктних відносин усього навчального процесу. Сучасні умови навчання студентів відрізняються необхідністю впровадження інноваційних методик навчання, спрямованих на розвиток особистості, спонукання до самостійної пізнавальної діяльності та безперервного навчання.

Задля формування в студентів відповідальності та мотивації до опанування професійних умінь і навичок у навчальному процесі паралельно з удосконаленням традиційних упроваджуються новітні організаційні форми лекційних і практичних занять, зокрема міждисциплінарні семінари у вигляді конференцій, проблемні лекції, мультимедійні студентські доповіді, практичні заняття з використанням методики кейсів (case-study) [5].

В Україні вивчення медичних дисциплін із застосуванням кейс-методу розпочалося нещодавно і потребує розробки та втілення в практику підготовки сучасних фахівців [2;3]. Кейс-метод – це складний і ефективний інструмент інноваційної технології навчання, що одночасно не тільки відображає практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти для її розв'язання, а також вдало комбінує навчальну, аналітичну і виховну діяльність, що підвищує ефективність виконання сучасних завдань освіти.

Суть кейс-методу полягає в тому, що студентам пропонують реальну клінічну ситуацію, опис якої одночасно відображає не лише будь-яку практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти для осмислення конкретного завдання [4].

Метод case-study концентрує в собі високі досягнення технології «створення успіху». У ньому передбачається діяльність щодо активізації студентів, стимулювання їхнього успіху, підкреслення досягнень здобувачів освіти. Саме досягнення успіху виступає однією з головних рушійних сил методу, формування стійкої позитивної мотивації, активізації пізнавальної активності.

Натепер ще немає певного стандарту представлення кейсів із медичних дисциплін [4]. Зазвичай кейси пред-

ставляють у друкованому вигляді або на електронних носіях, мультимедіа-презентаціях, включають у текст фотографій, діаграм, таблиць, що робить їх більш наочними для студентів.

Метод case-study у вивченні «Анатомії людини» — це метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, що базується на навчанні шляхом вирішення конкретних задач — ситуацій (кейсів) — групою студентів англomовної форми навчання. Спільними зусиллями необхідно проаналізувати симптом, можливі причини його виникнення, знайти практичне вирішення, дати оцінку запропонованих варіантів вирішення й обрати найбільш оптимальний. Прикладом анатомічного кейсу на практичному занятті може бути такий симптом як «кульгавість». У задачі вказуються вік, стать, вага/ріст пацієнта, професія, травми, хвороби попередніх поколінь. Студенти самостійно шукають причини виникнення (можливу патологію кісток або ж патологію суглобів та їхніх компонентів, м'язів, що діють на суглоб, нервів і судин) та роблять припущення щодо необхідних обстежень. Також студенти визначають можливі ускладнення і роблять припущення щодо методів запобігання ускладненням, визначають тактику боротьби з ускладненнями.

Відомо, що на перших курсах студенти ще не мають знань про точні методики обстеження, не володіють інформацією про те, які хвороби супроводжуються даним симптомом, але попри це здатні визначити напрям обстеження, орієнтовну тактику лікування.

Кейси для самостійної роботи розширеніші та містять більше інформації. Студенти англomовної форми навчання охоче беруть участь у розв'язуванні клінічних задач, більше того — студенти прагнуть доповнити новою інформацією вже розв'язані задачі навіть через певний час.

Наведемо приклад біологічного кейсу у вигляді клінічної ситуаційної задачі: «Шестирічна дитина скаржиться на біль у животі, який локалізується в ділянці пупка, і нудоту. Мати стверджує, що її дитина схудла за останні три місяці, апетит значно погіршився. Під час опитування стало відомо, що літо дитина провела в селі та періодично жила немиті ягоди і фрукти». Після отриманої інформації студенти англomовної форми навчання намагаються самостійно з'ясувати причини виникнення таких симптомів, пропонують методи лабораторної діагностики, які допоможуть розкрити зв'язок між отриманими результатами аналізів і симптомами пацієнтки; складають певний алгоритм дій для профілактики виникнення паразитарної інфекції. Ситуаційні задачі також спонукають студентів до переосмислення свого ставлення до гігієни, умов приготування їжі чи використання не своїх засобів гігієни, на які раніше вони навіть не звертали уваги. Використання інтерактивного методу case-study сприяє закріпленню інформації, засвоєної на практичних заняттях із дисципліни «Медична біологія», і стимулює розвиток клінічного мислення студентів уже з перших курсів.

Метод case-study допомагає студентам краще запам'ятовувати складні теми, розвивати і тренувати клінічне мислення, оволодіти навичками диференційованої діагностики хвороб, чітко і лаконічно формулювати свої думки; розвиває вміння слухати і чути колег, тим самим стимулює зацікавленість освітою.

Кейси з реальними клінічними ситуаційними задачами поживляють практичні заняття, науковий дискурс сприяє розвитку зацікавленості знаннями, викликає прагнення до поглиблення знань, полегшує сприйняття інформації з подальших клінічних дисциплін. За ідеальних умов для досягнення ефективності до розробки блоків тестів має бути залучений увесь колектив кафедри.

Отже, використання інтерактивних навчальних методик, зокрема кейсів, у викладанні «Анатомії людини» і «Медичної біології» виконує кілька важливих функцій: контролюючу, оскільки виявляє знання, уміння і навички студентів; навчальну, тому що вимагає досягнення студентами певного рівня навчання; виховну, оскільки відбувається формування особистісних якостей студентів англomовної форми навчання. Ефективно організовуючи самостійну й аудиторну діяльність студента, викладач сприяє розвитку клінічного мислення, що неодмінно стає основою формування кваліфікованих і успішних лікарів.

Список використаної літератури

1. Неловкіна-Берналь О.А. Педагогічні умови формування професійної спрямованості студентів медичних спеціальностей / О.А. Неловкіна-Берналь // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – Ч. 1, № 10 (197). – С. 12-21.
2. Кейс-метод як приклад інтерактивного навчання студентів-медиків клінічним дисциплінам / І. М. Скрипник, С. І. Сорокіна, Т. І. Шевченко [та ін.] // Вища освіта України. – 2012. – Т.1, №1 (дод. 3). – Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». – С. 372–377.
3. Кейс-метод навчання у медичній освіті / Г. А. Павлишин, Т. В. Бігуняк, Т.В. Саварин // Медична освіта. – 2015. – № 3. – С.67 – 69.
4. Скринник З. Е. Психологія і педагогіка. Проведення індивідуального заняття за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (case study): навч.-метод. посіб. /З. Е. Скринник.– Львів: ЛІБС УБС НБУ, 2012. – 145 с.
5. Сікорський П.І. До проблеми класифікації методів навчання / Петро Сікорський // Вісник Львів. ун-ту. Серія педагогічна. – 2003. – Вип. 17. – С. 89 – 98.
6. Сокол О. М. Застосування активних методів навчання як спосіб підвищення навчально-пізнавальної діяльності студентів-медиків / О. М. Сокол // Urgent Problems of Science and Practice in the XXI Century. Collection of Conference Papers of International Scientific- Practical Conference (09-10.02.2015, the United Kingdom, London). – Centre for Scientific and Practical Studies, 2015. – P. 55-59.
7. Філоненко М. М. Психолого-педагогічна готовність викладача ВМНЗ в інноваційних умовах освіти / М. М. Філоненко // Гуманітарний вісник. – Дод. 1 до вип. 27, т. II (35) : Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К. : Гнозис, 2012. – С. 333–339.
8. Khairnar C.V. Advance pedagogy: Innovative Methods of teaching and learning / C.V. Khairnar // International Journal of Information and Educational Technology. – 2015. – Vol. 5. – P. 868-872.